

III. JURISPRUDENȚĂ

ÎNCĂLCAREA ART. 8 DIN CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI ȘI ÎNCĂLCAREA ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 7 ÎN CAUZA GELERI ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește dreptul la respectarea vieții private și de familie. Astfel ”1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății și a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale statuează garanțiile procedurale în cazul expulzării de străini: ”1. Un străin care își are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat nu poate fi expulzat decât în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii și el trebuie să poată:

a) să prezinte motivele care pledează împotriva expulzării sale;
b) să ceară examinarea cazului său; și
c) să ceară să fie reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a uneia ori a mai multor persoane desemnate de către această autoritate.

2. Un străin poate fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor enumerate în paragraful 1 a), b) și c) al acestui Protocol, atunci când expulzarea este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.”

(extras)

Procedura

1. Domnul Z. G., reclamantul, a sesizat Curtea împotriva României în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În fapt

I. Circumstanțele speței

4. Reclamantul s-a născut în 1973 și locuiește în Chișinău, în Moldova.

5. Reclamantul este cetățean turc de origine kurdă, cu domiciliul în București înainte de a fi expulzat. La 15 noiembrie 1993, acesta a fost înregistrat de Serviciul pentru Străini al Municipiului București care i-a prelungit dreptul de ședere de la 20 ianuarie 1994 până la 19 iulie 1994.

6. La 7 mai 1998, reclamantul a fost condamnat la 2 ani de închisoare cu executare de Judecătoria Focșani pentru nerespectarea normelor privind operațiunile de import și export, fals, fals privind identitatea și trecerea ilegală a frontierei. Astfel cum reiese din copia hotărârii definitive de condamnare, depusă la dosar de Guvern, pedeapsa pronunțată împotriva reclamantului a făcut obiectul grațierii, în ziua în care a fost pronunțată.

7. La 27 noiembrie 1998, printr-o hotărâre judecătorească definitivă, reclamantul a obținut statutul de refugiat politic în România. Acest statut i-a fost acordat pentru o durată nelimitată, prin ordinul ministrului de interne din 15 octombrie 2001.

8. În 2003 acesta s-a căsătorit cu o cetățeană româncă. O copie a certificatului de căsătorie a fost depusă la dosar. La 25 ianuarie

2005, cuplul a avut o fiică. În afară de aceasta, reclamantul mai era asociat în două societăți comerciale.

9. Prin ordonanța din 21 februarie 2005, procurorul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București l-a declarat pe reclamant indezirabil și i-a interzis șederea în România pentru o perioadă de 10 ani, pe motiv că „*indicii temeinice și grave indicau faptul că acesta desfășura activități de natură să pună în pericol siguranța națională*”.

10. Această ordonanță a fost comunicată reclamantului la 23 februarie 2005. La această ultimă dată, la ora 18,45, a fost arestat și expulzat în Italia. Potrivit persoanei în cauză, înainte de expulzarea sa în Italia, agenții de poliție însărcinați cu executarea acestei măsuri l-au lovit și l-au rănit cu ocazia prinderii sale în vederea expulzării. Acesta afirma că a fost lovit și rănit și, din această cauză, și-a pierdut cunoștința, trezindu-se doar la aeroportul din București. Reclamantul a aterizat la Verona. Ulterior, a plecat la Roma, unde a fost examinat de E. Z., medic în Asociația de combatere a torturii, Medici contro la tortura, care a întocmit un certificat constatator medical. O copie a certificatului medical a fost depusă la dosarul prezentei cauze.

11. Certificatul medical întocmit la 1 martie 2005 de medicul E. Z. a constatat rănilor reclamantului [excoriații, echimoze, contuzii, la nivelul capului (frunte), la nivelul toracelui (spate), precum și la nivelul abdominal și al mâinilor și picioarelor].

12. La 28 februarie 2005, avocatul reclamantului a depus în fața Curții de Apel București o contestație împotriva ordonanței din 21 februarie 2005. Acesta solicita suspendarea executării măsurii; denunța, printre altele, nemotivarea măsurii luate împotriva clientului său; de asemenea, sublinia că reclamantul trăia de mult timp în România, era căsătorit cu o cetățeană româncă, aceștia aveau un copil și nu săvârșise nicio infracțiune împotriva securității statului. Acesta preciza că clientul său era asociat în două societăți comerciale.

13. Avocatul Autorității pentru străini a răspuns că autoritățile nu aveau nicio obligație de motivare a unei asemenea măsuri, din moment ce motivele intrau sub incidența securității naționale.

14. Prin hotărârea din 3 martie 2005, Curtea de Apel București a respins contestația reclamantului ca fiind nefondată.

16. Din copia unei scrisori trimise la 9 octombrie 2009 din partea Ministerului de Interne agentului guvernamental român reiese că, la 19 aprilie 2005, Oficiul Național pentru Refugiați a anulat statutul de refugiat al reclamantului.

17. Reclamantul a introdus o nouă contestație împotriva ordonanței pronunțate la 21 februarie 2005. De această dată a solicitat anularea ordonanței parchetului invocând statutul său de refugiat și a solicitat Curții de Apel București să îi confirme statutul de refugiat care îi fusese acordat în 1998.

18. Prin hotărârea din 14 februarie 2006, Curtea de Apel București a admis o excepție invocată de Ministerul de Interne și a respins acțiunea reclamantului invocând autoritatea de lucru judecat. Cu privire la capătul de cerere referitor la statutul de refugiat al reclamantului, Curtea de Apel a hotărât că, atâta timp cât măsura de retragere a statutului de refugiat nu era anulată pe cale judiciară, era imposibil să li se dispună autorităților menținerea acestei măsuri. Această hotărâre a fost confirmată prin hotărârea din 7 decembrie 2006 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu aceeași motivare.

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție

20. Reclamantul pretinde că măsura de expulzare al cărei obiect l-a făcut, precum și interdicția de ședere pe o perioadă de 10 ani, pronunțată împotriva sa, aduc atingere dreptului său la respectarea vieții private și de familie, garantat de art. 8 din Convenție, redactat astfel:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondentei sale.

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

21. Curtea constată că acest capă de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 paragraful 3 din Convenție. De asemenea, Curtea constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la existența unei ingerințe în dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private și de familie

25. Curtea reamintește că, potrivit unui principiu de drept internațional consacrat, statele au dreptul, fără a aduce atingere angajamentelor care decurg pentru acestea din tratate, de a controla intrarea neresortanților pe teritoriul lor. Cu toate acestea, în măsura în care ar aduce atingere unui drept protejat de art. 8 paragraful 1, deciziile lor în domeniu trebuie să se dovedească necesare într-o societate democratică, adică să fie justificate printr-o necesitate socială imperioasă și, în special, proporționale cu scopul legitim urmărit.

26. Chiar dacă, în aceste condiții, art. 8 din Convenție nu conferă unei anumite categorii de străini un drept absolut de a nu fi expulzați, jurisprudența Curții demonstrează pe larg că

există circumstanțe în care expulzarea unui străin implică încălcarea acestei dispoziții - natura și gravitatea infracțiunii săvârșite de reclamant.

27. În speță, Curtea subliniază că reclamantul a fost condamnat în 1998, și anume cu mai mult de 7 ani înainte de expulzarea sa, pentru infracțiuni de fals și uz de fals, fals privind identitatea și nerespectarea normelor privind operațiuni de export și import, și că această condamnare a fost urmată de o grațiere. De asemenea, aceasta subliniază că reclamantul avusese drept legal de ședere pe teritoriul românesc din 1998, în baza statutului său de refugiat, că era acționar la două societăți comerciale și că se căsătorise cu o cetățeană româncă împreună cu care avea un copil.

28. Ținând seama de aceste circumstanțe specifice, Curtea concluzionează că măsurile în litigiu au adus atingere atât „*vieții private*” a reclamantului, cât și „*vieții de familie*” a acestuia.

29. O astfel de ingerință încalcă art. 8 din Convenție, cu excepția cazului în care aceasta se poate justifica dacă este „*prevăzută de lege*”, urmărește un scop legitim sau scopuri legitime și este „*necesară într-o societate democratică*” pentru atingerea acestora.

b) Cu privire la justificarea ingerinței

30. Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, formularea „*prevăzută de lege*” urmărește mai întâi ca măsura incriminată să aibă un temei în dreptul intern, însă are legătură și cu calitatea legii în cauză: acești termeni impun accesibilitatea acesteia pentru persoanele în cauză și o formulare destul de precisă pentru a le permite, recurgând, la nevoie, la o bună consiliere, să prevadă, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune.

32. În ceea ce privește afirmația Guvernului potrivit căreia motivul principal al expulzării reclamantului era săvârșirea mai

multor infracțiuni pe teritoriul României, Curtea constată că, astfel cum reiese din ordonanța din 21 februarie 2005, singurul motiv invocat de procurorul de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București pentru a justifica expulzarea și interdicția de acces pe teritoriul românesc al reclamantului era pericolul pe care acesta din urmă îl reprezenta pentru siguranța națională. În acest context, Curtea concluzionează, în mod contrar afirmațiilor Guvernului pârât, că argumentul potrivit căruia condamnarea reclamantului reprezenta motivul expulzării acestuia nu poate fi reținut.

33. Curtea nu înțelege cum este posibil ca infracțiunile de fals și uz de fals, declararea unei identități false și nerespectarea normelor de export și import, săvârșite de reclamant în 1997 și urmate de o grațiere, să aducă atingere, 6 ani mai târziu, în 2005, siguranței naționale și interesului public, astfel încât să justifice luarea unei asemenea măsuri împotriva sa.

34. Curtea reamintește principiul în temeiul căruia orice persoană care face obiectul unei măsuri întemeiate pe motive de siguranță națională trebuie să aibă garanții împotriva caracterului arbitrar. Aceasta trebuie, mai ales, să aibă posibilitatea de a solicita controlul măsurii în litigiu de către un organ independent și imparțial, competent să analizeze toate problemele pertinente de fapt și de drept, pentru a se pronunța cu privire la legalitatea măsurii și pentru a sancționa un eventual abuz al autorităților. În fața acestui organ de control, persoana în cauză trebuie să beneficieze de o procedură contradictorie pentru a-și putea prezenta punctul de vedere și a contesta argumentele autorităților.

36. Prin urmare, întrucât reclamantul nu a beneficiat, nici în fața autorităților administrative, nici în fața Curții de Apel, de nivelul minim de protecție împotriva caracterului arbitrar al autorităților, Curtea constată că ingerința în viața privată a acestuia nu era prevăzută de „*o lege*” care să răspundă cerințelor Convenției.

37. Având în vedere aceasta constatare, Curtea apreciază că (...) a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție

38. Reclamantul denunță o încălcare a garanțiilor procedurale în cazul expulzării. Acesta invocă art. 1 din Protocolul nr. 7, care se citește după cum urmează: „1. Un străin care își are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat nu poate fi expulzat decât în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii, iar el trebuie să poată:

- a. să prezinte motivele care pledează împotriva expulzării sale;
- b. să ceară examinarea cazului său;
- c. să ceară să fie reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a uneia ori a mai multor persoane desemnate de către această autoritate.

2. Un străin poate fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor enumerate în paragrafele articolului precedent atunci când expulzarea este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.”

A. Cu privire la admisibilitate

39. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 paragraful 3 din Convenție. De asemenea, Curtea constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

43. În speță, Curtea ia act de faptul că reclamantul locuia în mod legal pe teritoriul României la momentul expulzării. Prin urmare, deși a fost expulzat din motive de securitate națională, caz autorizat de art. 1 paragraful 2 din Protocolul nr. 7, acesta avea dreptul să se

prevalenze de garanții enunțate la paragraful 1 al acestei dispoziții.

44. Curtea evidențiază că prima garanție acordată persoanelor vizate de acest articol prevede că acestea nu pot fi expulzate decât „în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii”. Întrucât cuvântul „lege” desemnează legislația națională, trimiterea la aceasta vizează, după exemplul tuturor dispozițiilor Convenției, nu doar existența unei baze în dreptul intern, ci și calitatea legii: aceasta impune accesibilitatea și previzibilitatea acesteia, precum și o anumită protecție împotriva atingerilor arbitrare aduse de puterea publică drepturilor garantate de Convenție.

45. În această privință, Curtea reamintește că, la examinarea capătului de cerere întemeiat pe art. 8 din Convenție, a concluzionat că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002, care constituia baza legală a expulzării reclamantului, nu îi oferise garanții minime împotriva caracterului arbitrar al autorităților.

46. De asemenea, Curtea observă că reclamantul a primit o copie a ordonanței parchetului în ziua expulzării sale în Italia. Totuși, Curtea observă că respectiva comunicare trimisă reclamantului nu conținea nicio trimitere la faptele imputate și avea un caracter pur formal. Prin urmare, Curtea poate doar să constate că autoritățile nu i-au oferit reclamantului niciun indiciu privind faptele care îi erau imputate.

47. În consecință, deși expulzarea reclamantului a avut loc în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii, Curtea apreciază că autoritățile interne nu au respectat garanțiile de care reclamantul trebuia să beneficieze în temeiul art. 1 paragraful 1 lit. a) și b) din Protocolul nr. 7.

48. Curtea reamintește că orice dispoziție a Convenției sau a protocoalelor sale trebuie să fie interpretată astfel încât să garanteze drepturi concrete și efective, și nu teoretice și iluzorii, și considera, având în vedere controlul pur formal exercitat de Curtea

de Apel în speța, că reclamantul nu a putut cu adevărat să solicite examinarea cazului său și nici să invoce motivele ce pledau împotriva expulzării sale. Prin urmare, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 7.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

49. Reclamantul se plânge ca a fost supus unor rele tratamente din partea agenților de poliție la momentul expulzării sale în Italia. Art. 3 din Convenție este redactat după cum urmează: „*Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*”

Cu privire la admisibilitate

54. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa constantă, art. 35 paragraful 1 din Convenție le impune reclamantilor epuizarea căilor de recurs disponibile în mod normal și suficiente în ordinea juridică internă pentru a le permite obținerea unei reparații pentru încălcările pretinse. Totuși, aceasta subliniază că trebuie să aplice respectiva regulă ținând seama în mod corespunzător de context, cu o anumită flexibilitate și fără un formalism excesiv. Acest lucru înseamnă că, în special, Curtea trebuie să analizeze în mod realist nu doar acțiunile prevăzute în teorie în sistemul juridic al părții contractante în cauză, ci și situația personală a reclamantilor .

55. Curtea observă că, la ședința care s-a desfășurat la 28 februarie 2005 în fața Curții de Apel București, avocatul reclamantului a denunțat condițiile în care clientul său fusese expulzat la 23 februarie 2005, în Italia, în special loviturile și rănilor despre care se pretinde că au fost cauzate de agenții de poliție, și a depus o copie a certificatului medical întocmit în Italia de medicul E. Z. De asemenea, Curtea constată că hotărârea Curții de Apel București nu a făcut nicio referire la situația

denunțată de avocatul reclamantului. 56. În această privință, Curtea constată că avocatul reclamantului doar a depus copia certificatului medical și a prezentat, cu această ocazie, condițiile în care reclamantul fusese expulzat. Curtea are îndoieli cu privire la îndeplinirea în speță a condițiilor prevăzute la art. 283 din Codul de procedură penală, în ceea ce privește conținutul plângerii penale. De altfel, niciun element din dosar nu indică dorința reclamantului de a urmări în instanță presupușii autori ai lovirilor și rănilor.

57. În ceea ce privește competența de atribuire, Curtea constată că, fiind vorba în speță de o acuzație privind lovituri și răni, instituția competentă, în conformitate cu art. 25 din Codul de procedură penală, astfel cum era redactat la momentul faptelor, era judecătoria, și nu Curtea de Apel București, sesizată cu acțiunea în contencios a reclamantului. În consecință, Curtea consideră că simpla depunere a certificatului medical, prin avocatul reclamantului, în cadrul procedurii în contencios, desfășurată în fața Curții de Apel București, nu constituie plângere penală în sensul art. 283 din Codul de procedură penală. Curtea este conștientă de situația dificilă în care se afla reclamantul, dar observă că acesta avea în continuare posibilitatea, prin intermediul avocatului său, ca în cazul contestării măsurii de expulzare, să sesizeze instituția competentă cu o plângere penală pentru loviri și alte violențe, chiar și după respingerea acțiunii în contencios.

58. Prin urmare, Curtea decide să admită excepția formulată de Guvern și să respingă acest capăt de cerere pentru neputința căilor de recurs interne.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenție

Cu privire la admisibilitate

60. Curtea observă că procedura pentru menținerea statutului de refugiat al reclamantului nu presupune contestarea

drepturilor sau obligațiilor cu caracter civil și nu are legătură cu temeinicia unei acuzații în materie penală, în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenție.

61. Prin urmare, Curtea consideră că acest capăt de cerere este incompatibil **ratione materiae** cu dispozițiile Convenției și trebuie respins în conformitate cu art. 35 paragrafele 3 și 4 din Convenție.

V. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

62. Art. 41 din Convenție prevede: *„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”*

A. Prejudiciu

63. Reclamantul solicita 26.378.183 euro (EUR) ca reparație pentru prejudiciul material cauzat de expulzarea sa și de imposibilitatea în care se afla de a gestiona societatea comercială în care era asociat. În ceea ce privește retele de tratament suferite în ziua expulzării sale, reclamantul solicita 7.500 EUR. De asemenea, acesta solicita 10.000 EUR pentru cheltuielile suportate de familia sa pentru a-l vizita, după expulzarea sa, în Moldova. Cu titlu de prejudiciu moral, reclamantul solicita 100.000 EUR, ca urmare a consecințelor negative pe care le-a avut expulzarea sa asupra vieții sale private și de familie.

65. Curtea subliniază mai întâi că nu poate face speculații cu privire la evoluția economică pe care ar fi putut-o cunoaște societatea comercială fondată de reclamant în cazul în care acesta din urmă nu ar fi fost expulzat.

66. Cu toate acestea, Curtea consideră că reclamantul a suferit în mod incontestabil un

prejudiciu moral din cauza încălcărilor constatate.

67. Având în vedere toate elementele aflate în posesia sa și pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, Curtea decide să acorde reclamantului 13.000 EUR pentru toate prejudiciile.

B. Cheltuieli de judecată

71. În speță, (...) Curtea acordă suma de 6.300 EUR pentru toate cheltuielile.

C. Dobânzi moratorii

72. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrala Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

Pentru aceste motive, prin Hotărârea din 15 februarie 2011¹, Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție și că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 7.

Comentariu

În cauza Geleri împotriva României ne aflăm în fața încălcării flagrante a art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului coroborat cu încălcarea art.1 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

În primul rând, măsura de expulzare și măsura de interdicere de ședere pe o perioadă de 10 ani pe teritoriul statului roman pronunțată împotriva reclamantului aduc atingere dreptului la respectarea vieții private și de familie. În pofida principiului de drept internațional unanim recunoscut, conform căruia statele au dreptul de a controla intrarea neresortisanților pe teritoriul lor, considerăm că are prioritate protejarea dreptului prevăzut de art.8,paragraful 1. În acest sens, statele trebuie să motiveze, argumentat, orice decizie în sens contrar, conform principiilor democratice, de necesitate, oportunitate și proporționalitate cu scopul legitim urmărit. Pe aceste considerente nu afirmăm faptul că art. 8 din Convenție constituie un drept absolut împotriva expulzării unei anumite categorii de străini dimpotrivă, considerăm că circumstanțele sunt cele prin care se individualizează un caz, respectiv natura și gravitatea infracțiunii săvârșite.

În al doilea rând, încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție, care statuează garanțiile procedurale în cazul expulzării de străini, are în vedere faptul că reclamantul nu a putut beneficia de prima garanție a acestui articol, respectiv de faptul ca o persoană nu poate fi expulzată decât „*în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii*”. Cu alte cuvinte, legea internă s-a aplicat reclamantului, prin natura executării unei hotărâri și nu și prin natura corelativă de a îi oferi protecție împotriva atingerilor arbitrare aduse de puterea publică drepturilor garantate de Convenție.

I.C.V.

¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 404, din 18 iunie 2012.